

KLIKKAA

TEKSTI MARKO LEPPÄNEN KUVAT LUONTOPORTTI

LuontoPortti ohjaa kädestä pitäen

Loppukesän ojanpiennarta koristaa violetti kukkanen. Mutta mikä? Jäipä vaivaamaan. Nykyajan ihme on nettiyhteys taskunpohjalla: haku "kasvin tunnistus" johtaa oitis LuontoPortin sivuille. Siellä on jäsennellyt tiedot ja hieno kuvavalikoima noin 1500 kasvi- ja eläinlajeista.

LuontoPorttia ei markkinoida, mutta sivustolla on 150 000 kävijää viikossa. Lukuun voisi luulla lipsahaneen eräänkin ylimääräisen nollan, mutta palvelun tuottaja **Eija Lehmuskallio** selittää syyn suhinalle.

– Sivuille tullaan latinankielisten nimien perusteella, joten suuri osa kävijöistä on ulkomailla. Heitä varten LuontoPortti toimii jopa kahdeksalla kielellä.

Monilla lajeistamme on laaja levinneisyys, muistuttaa Helsingin yliopiston opettajakoulutuslaitoksen professori **Mauri Åhlberg**. Hän

vastaa LuontoPortin yliopistoyhteistyöstä ja on vertaillut yhdessä kasvatustieteilijä **Arja Kaasisen** kanssa peräti 675:tä biodiversiteetti-informaatiota tarjoavaa nettisivustoa. LuontoPorttia toimivampaa kokonaisuutta ei ole vielä löytynyt. Samaan näkemykseen päätyi Kalifornian tiedeakatemian biologi **Brian Fisher**, joka kehittää juuri LuontoPortin tekijöiden kanssa patentoitua tunnistustyökalua muurahaistutkimuksen avuksi.

LINNUNLAULUA LuontoPortilla on monta tekijää, mutta suurin rooli on Eija ja **Jouko Lehmuskalliolla**. Luontoon perehtymisen he aloittivat 1990-luvun alussa tekemällä tv:n luontodokumentteja. Se tie vei mukanaan. Neljä *Retkeilykasviota* kului puhki lajistoa pähkaillessä.

– Kun amatööri lähtee tunnistamaan lajeja ammattikirjasta, niin se on kyllä aika mahdoton

*Herukkaperhonen
Polygonia c-album*

*Kissankello
Campanula rotundifolia*

LUONTOON

oppimaan lajistoa. Seuraavaksi nettihakemistoon lisätään sienet.

suo. Siitä lähti idea, että täytyy kehittää jokin helpompi systeemi, Eija Lehmuskallio kertoo.

Systeemi syntyi, sähköinen valikko, jossa tunnusmerkki tunnusmerkiltä rajataan mahdollisten lajien joukkoa. Kun jäljellä on muutama, voidaan

Kaikki opettajatkaan eivät tunnistanee männynkäpyä.

lopullinen määrittäminen tehdään kuvien avulla. Palvelu löytyy kukkakasveille, pensaille, puille, hyönteisille, linnuille ja kaloille. Useimmista lintulajeista löytyy myös ääninäyte.

Lehmuskallio kertoo silmiä avaavasta kierroksestaan helsinkiläiskouluihin. Hänellä oli näyttöet

katajasta, puolukasta, mustikasta ja männynkävyistä. Eipä vielä se mitään, etteivät kaikki oppilaat tunnistanee metsän antimia, mutta kun eivät kaikki opettajatkaan.

– Se oli järkyttävää. Siksi tahdon, että autamme ihmisiä tunnistamaan lajeja omatoimisesti, lukemaan luontoa. Siten herää myös herkemmin halu pitää ympäristöstä huolta.

– LuontoPortin käyttöön perehdyttäminen on ollut vuodesta 2008 osa sekä luokanopettajien että biologian ja maantieteen opettajien koulutusta, Åhlberg lisää.

VILLIVIHANNEKSIA LAUTASELLE | Lehmuskallio kiittää yliopistoa hyväksi partneriksi, joka on avannut ovia maailmalle. LuontoPortilla on muun muassa yhteistyösopimus pitkälti toistasataa pohjoisen vyöhykkeen yliopistoa yhdistävän University of Arctic -kattojärjestön kanssa. Merkittävä

Turpa
Leuciscus cephalus (L.)

Vaahtera
Acer platanoides

uusikumppani on *National Geographic* sekä sen tukema *Project Noah*, jolta saataneen käyttöön karttapohja.

LuontoPortissa esitetty tieto on asiantuntijoiden tarkistamaa ja myös yleisökysymyksiin vastataan. Kasvien osalta tätä on tehnyt dosentti **Henry Väre** Helsingin yliopistolta – talkoohengessä, vastapainona erilaisten luontohankkeiden ja -palveluiden supistuksille.

– Kiinnostusta luontoon on aina suosittava, etenkin aikoina kun luonto ja sen turvaaminen tuleville sukupolville on vastatulessa. LuontoPortin kaltainen verkkosivusto on tehokas tapa olla mukana. Samalla se hajauttaa kysymysten määrän eri tahoille, sillä niitä tulee Kasvimuseollekin koko lailla, Väre kertoo.

Tänä syksynä mukana tulevat uutena ryhmänä sienet. Jo aiemmin LuontoPortti on opastanut vilvilihannesten käyttöön. Huippukokki **Sami Tallbergin** kanssa syntyi myös englanniksi julkaistu *Villiyrttikeittokirja*.

KARHU VAI SIKÄ? | Lehmuskalliot ovat juuri palanneet 3 500 kilometrin reissulta Lapista. Valokuvaukseen keskittynyt Jouko Lehmuskallio nauttii poutapäivästä maastossa. Kohde vain ylättää, Helsingin Keskuspuisto.

Mutta eikös siinä toisaalta kiteydy palvelun ydinajatus: huomaa luonnon monimuotoisuus

Isolepinkäinen
Lanius excubitor

lähelläsi! Useita erikoisempia kasveja ei olisi koskaan löydetty ilman intohimoisten harrastajien paikallistuntemusta ja halua esitellä seutunsa ylipyydet.

Joskus retkiin liittyy adrenaliiniryöppy. Näin kävi luontoharrastajalle Lohjalla, kun hän törmäsi kalliolta takaapäin karhuun.

– Toinin niin kuin ei pitäisi ja juoksin niin paljon kuin kintuista lähtee. Auton kohdalla en saanut jalkoja pysähtymään vaan juoksin sen ohi, Eija Lehmuskallio nauraa.

Karhu osoittautui sittemmin tarhalta karanneeksi villisiaksi.

Ja nyt viimein määrätyksille polunvarren lilalle kukkaselle: rantakukkahahan se. Olisi kuulemma erinomainen kotimainen vaihtoehto puutarhalmikoiden koristajaksi. •

WWW.LUONTOPORTTI.COM

PALKITTU PALVELU

Kesällä 2008 avattu LuontoPortti on luonnon tuntemusta lisäämään tarkoitettu nettipalvelu. Sivustolla on verkkolehti ja infopaketit kaikkiaan noin 1500 kotimaisesta kasvi-, lintu-, perhos- ja kalalajista. Palvelu on maksuton, mutta tulossa olevasta opintomateriaalista kaavailaan maksullista.

Helsingin yliopisto on yksi LuontoPortin osakkaista. Yliopistoyhteistyöstä vastaa professori Mauri Ahlberg.

Eija ja Jouko Lehmuskalliolle myönnettiin 12.9. tiedonjulkistamisen valtionpalkinto. LuontoPortti sai myös Vuoden laatuinnovaatio -palkinnon 2009.

Sivustolla on käyty kaikkiaan yli 20 miljoonaa kertaa. •